

Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ PŘEDSEDY SOUDNÍHO DVORA

25. února 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Zrychlené řízení – Neexistence užitečného účinku – Propojenost s vnitrostátním řízením o předběžných opatřeních“

Ve spojených věcech C-14/21 a C-15/21,

jejichž předmětem jsou dvě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podané rozhodnutími Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (regionální správní soud pro Sicílii, Itálie) ze dne 23. prosince 2020, došlými Soudnímu dvoru dne 8. ledna 2021, v řízeních

Sea Watch eV

proti

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (C-14/21 a C-15/21),

Capitaneria di Porto di Palermo (C-14/21),

Capitaneria di Porto di Porto Empedocle (C-15/21),

Předseda SOUDNÍHO DVORA,

po vyslechnutí soudce zpravodaje J. Passera a generálního advokáta A. Rantose,

vydává toto

Usnesení

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/16/ES ze dne 23. dubna 2009 o státní přístavní inspekci (Úř. věst. 2009, L 131, s. 57) a Mezinárodní úmluvy o bezpečnosti lidského života na moři uzavřené v Londýně dne 1. listopadu 1974 (*Recueil des traités des Nations unies*, svazek 1185, č. 18961, s. 3).
- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci dvou sporů, zaprvé mezi organizací Sea Watch eV na jedné straně a Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti (ministerstvo infrastruktury a dopravy, Itálie) a Capitaneria di Porto di Palermo (úřad přístavu Palermo, Itálie) na straně druhé a zadruhé mezi organizací Sea Watch proti témuž ministerstvu, jakož i Capitaneria di Porto di Porto Empedocle (úřad přístavu Porto Empedocle, Itálie) ohledně dvou příkazů k zadržení lodí, které vydaly tyto přístavní úřady a jež se týkaly lodí s názvem *Sea Watch 4* a *Sea Watch 3*.

* Jednací jazyk: italština.

Spory v původních řízeních

- 3 Sea Watch je nezisková humanitární organizace se sídlem v Berlíně (Německo). Podle stanov je předmětem její činnosti zejména záchrana osob v tísni nebo ohrožení života na moři, jakož i údržba a provoz plavidel, lodí a letadel za účelem záchrany těchto osob. V souladu s tímto předmětem činnosti vykonává v praxi průzkum a záchranou činnost osob ve Středozemním moři prostřednictvím plavidel, která vlastní a zároveň provozuje. Mezi těmito plavidly se nacházejí mimo jiné dvě plavidla nazvaná *Sea Watch 3* a *Sea Watch 4*, která jsou zapsána v německém vnitrostátním rejstříku, plují pod německou vlajkou a obě byla certifikována orgánem pro klasifikaci a vydávání osvědčení se sídlem v Německu jakožto „polyvalentní obecné nákladní plavidlo“.
- 4 V létě roku 2020 *Sea Watch 3* a *Sea Watch 4* střídavě opouštěly přístav Burriana (Španělsko) a provedly záchranu několika stovek osob nacházejících se v tísni v mezinárodních vodách Středozemního moře. Příslušní velitelé těchto plavidel byli poté informováni ze strany Italian Maritime Rescue Coordination Centre (Italské středisko pro koordinaci záchrany na moři), že Ministero degli Interni (ministerstvo vnitra, Itálie) povolilo vylovení dotčených osob a jejich přemístění na loď nacházející se v přístavu Palermo (Itálie), pokud jde o *Sea Watch 4*, a v přístavu Port-Empedocle (Itálie), pokud jde o *Sea Watch 3*, a že jim byl tedy vydán pokyn přesunout jejich loď do těchto dvou přístavů za účelem provedení těchto operací.
- 5 Po provedení uvedených operací nařídil Ministro della Sanità (ministr zdravotnictví, Itálie), aby obě tato plavidla zůstala zakotvena v blízkosti uvedených přístavů, a to za účelem zaprvé izolace posádky určené k zabránění šíření nemoci Covid 19 a zadruhé čištění, dezinfekce a hygienických osvědčení.
- 6 Po vyčištění a dezinfekci provedly úřady přístavu Palermo a Porto Empedocle inspekce na palubě a poté nařídily zadržení *Sea Watch 4* a *Sea Watch 3* z důvodu, že konstatovaly řadu technických a provozních závad, z nichž některé musely být kvalifikovány jako „závažné“ a jako takové odůvodňovaly toto zadržení.
- 7 Od té doby organizace Sea Watch některé z těchto závad odstranila. Naproti tomu u zbývajících závad (dále jen „dotčené závady“) má za to, že nejsou prokázány. Tyto závady se v podstatě týkají skutečnosti, že *Sea Watch 3* a *Sea Watch 4* nejsou podle názoru příslušných italských orgánů certifikovány pro nalodování a přepravu několika stovek osob, jak činily v létě 2020, ani nejsou vhodně technicky vybaveny, zejména pokud jde o čištění odpadních vod, sprchy a toalety.
- 8 Za těchto okolností podala Sea Watch k Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (regionální správní soud pro Sicílii, Itálie) dvě žaloby na neplatnost proti opatřením, kterými úřad přístavu Palermo nařídil zadržení lodi *Sea Watch 4* a úřad přístavu Porte Empedocle zadržení lodi *Sea Watch 3* do doby, než budou odstraněny dotčené závady, jakož i proti zprávám o prohlídce připojeným k těmto opatřením a jakémukoliv jinému aktu, který těmto opatřením předchází, souvisí s nimi nebo na ně navazuje.
- 9 Sea Watch k těmto žalobám připojila návrhy na vydání předběžných opatření, které odůvodnila existencí rizika vážné a nenapravitelné újmy ve smyslu ustanovení italského práva použitelných v této oblasti.
- 10 V žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud zejména uvádí, že ze skutečností uvedených ve spisech týkajících se obou sporů v původních řízeních vyplývá, že se názory na existenci dotčených závad liší nejen mezi stranami těchto sporů, ale rovněž mezi příslušnými orgány v Itálii, která je přístavním státem, a v Německu, jež je státem vlajky. Příslušné italské orgány se totiž domnívají, že tyto závady jsou prokázány a musí být odstraněny, kdežto příslušné německé orgány mají za to, že správný výklad relevantních a použitelných ustanovení unijního a mezinárodního práva umožňuje dospět k závěru, že takové závady neexistují.

- 11 S ohledem na tuto situaci má předkládající soud za to, že výklad směrnice 2009/16 a Mezinárodní úmluvy o bezpečnosti lidského života na moři vyvolává složité, nové a významné právní otázky pro všechny členské státy, jejichž vyřešení je nezbytné k tomu, aby mohl rozhodnout o sporech v původních řízeních.
- 12 Za těchto podmínek se Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (regionální správní soud pro Sicílii) rozhodl v obou těchto sporech přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru pět předběžných otázek, které mají téměř totožné znění. Předkládající soud požádal rovněž Soudní dvůr, aby rozhodl o projednání předložených věcí ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora.
- 13 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 2. února 2021 byly tyto věci spojeny pro účely písemné a ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku Soudního dvora.

K žádostem o provedení zrychleného řízení

- 14 Článek 105 odst. 1 jednacího řádu stanoví, že pokud povaha věci vyžaduje, aby byla projednána bez zbytečného odkladu, může předseda Soudního dvora k žádosti předkládajícího soudu nebo výjimečně i bez návrhu rozhodnout o projednání předběžné otázky ve zrychleném řízení odchýlně od ustanovení tohoto jednacího řádu.
- 15 V projednávané věci zdůvodňuje předkládající soud své žádosti o projednání předložených věcí ve zrychleném řízení upraveném v tomto ustanovení následujícími skutečnostmi.
- 16 Tento soud nejprve zdůrazňuje, že se tyto věci týkají citlivé oblasti, jelikož se v nich jedná o činnosti spočívající v záchraně osob v tísni, které ve Středozezemním moři vykonávají od let 2014 a 2015 nevládní humanitární organizace prostřednictvím mimo jiné nákladních plavidel plujících pod vlajkou členských států, mezi něž patří loď *Sea Watch 3* a *Sea Watch 4*.
- 17 Dále uvedený soud uvádí, že opatření spočívající v zadržení lodí provozovaných *Sea Watch* spadají do souboru opatření, která mohou obecně narušit činnosti uvedené v předchozím bodě. Téměř všechna plavidla provádějící tyto činnosti jsou totiž v současné době zadržována na základě opatření přijatých úřady jednotlivých italských přístavů (zejména přístavů Olbia, Palermo, Porta Empedocle a Benátek), jež jsou odůvodněna skutečností, že nesplňují předepsané požadavky.
- 18 S ohledem na tuto situaci považuje předkládající soud také za nezbytné vyjasnit bezodkladně právní rámec, v němž jsou uvedené činnosti vykonávány, a poukazuje nejen na to, že dodržování požadavků předepsaných v oblasti bezpečnosti a zdraví představuje otázku obecného zájmu, ale rovněž na to, že bez takového vyjasnění neexistuje v současnosti žádný nástroj, který by umožňoval ukončit praxi zadržování lodí.
- 19 Nakonec tento soud uvádí, že průměrné doby vyřízení věcí Soudním dvorem mu neumožní rozhodnout spory v původních řízeních před začátkem léta 2021, zatímco zkušenost z minulých let ukazuje, že právě do tohoto ročního období se obvykle soustřeďují operace k záchraně osob v tísni, které musí být prováděny ve Středozezemním moři takovými nevládními organizacemi, jako je *Sea Watch* a jí podobné.
- 20 Vzhledem ke všem těmto skutečnostem má uvedený soud za to, že je nezbytné získat bez zbytečného odkladu odpovědi na otázky, které Soudnímu dvoru pokládá, a zároveň poznamenává, že s ohledem na své žádosti, aby tyto věci byly projednány ve zrychleném řízení, sám zamítl čistě předběžně, a aniž je dotčeno konečné rozhodnutí v této věci, jakmile bude znám výsledek vyhrazený Soudnímu dvoru ohledně těchto žádostí, návrhy na přijetí předběžných opatření předložené organizací *Sea Watch*.

- 21 S ohledem na skutečnosti uvedené předkládajícím soudem je nutno zaprvé uvést, že jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, právní nejistota, která může mít dopad na činnost jedné strany vnitrostátního sporu, v jehož rámci příslušný soud považuje za nezbytné předložit Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu unijního práva, na jedné straně a legitimní zájem této strany na co nejrychlejším seznámením se s právy, která pro ni vyplývají z unijního práva, na straně druhé představují okolnosti, které mohou nastat v řadě sporů, a nemohou tedy odůvodnit vyřízení určité žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017, M. A. a další, C-661/17, nezveřejněné, EU:C:2017:1024, bod 16, jakož i rozsudek ze dne 14. ledna 2021, The International Protection Appeals Tribunal a další, C-322/19 a C-385/19, EU:C:2021:11, bod 47).
- 22 Toto zrychlené řízení je totiž procesním nástrojem, který má reagovat na mimořádně naléhavou situaci, jejíž existence musí být prokázána ve vztahu k výjimečným okolnostem, které nastaly ve věci, v souvislosti s níž je podána žádost o zrychlené řízení (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017, M. A. a další, C-661/17, nezveřejněné, EU:C:2017:1024, bod 17).
- 23 Zadruhé a ze stejného důvodu značný počet osob, které by se mohly nacházet ve stejné nejistotě, jako strany sporu v původním řízení, nebo značný počet právních situací, které jsou potenciálně dotčeny rozhodnutím, které má předkládající soud vydat poté, co získá odpovědi na předběžné otázky, které položil Soudnímu dvoru, nebo rozhodnutími, jež má tento soud nebo jiné vnitrostátní soudy vydat v podobných sporech, nepředstavuje sám o sobě výjimečnou okolnost, která by byla důvodem pro využití zrychleného řízení [v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 13. července 2016, Banco Santander, C-96/16, nezveřejněné, EU:C:2016:566, bod 18; ze dne 20. září 2018, Minister for Justice and Equality, C-508/18 a C-509/18, nezveřejněné, EU:C:2018:766, bod 14, jakož i rozsudek ze dne 8. prosince 2020, Staatsanwaltschaft Wien (Padělané platební příkazy), C-584/19, EU:C:2020:1002, bod 36].
- 24 Je tedy třeba konstatovat, že ačkoli tyto jednotlivé skutečnosti, jejichž existence v projednávané věci jednoznačně vyplývá z informací předkládajícího soudu shrnutých v bodech 17 a 18 tohoto usnesení, dokládají významnou a citlivou povahu sporů v původních řízeních a odpovědí, které Soudní dvůr případně dá na otázky, jež mu byly položeny, v dotčené oblasti unijního práva (obdobně viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 8. března 2018, Vitali, C-63/18, nezveřejněné, EU:C:2018:199, bod 16, jakož i ze dne 27. února 2019, M. V. a další, C-760/18, nezveřejněné, EU:C:2019:170, bod 17), nemohou odůvodnit projednání těchto věcí ve zrychleném řízení.
- 25 Zatřetí a na posledním místě z vyjádření předkládajícího soudu shrnutých v bodech 16 a 19 tohoto usnesení zjevně vyplývá, že spory, v jejichž rámci tento soud pokládá Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu unijního práva, se kromě jejich právních aspektů a konkrétních dopadů vyznačují také tím, že mají významný lidský rozměr a jsou ožehavé, jelikož se týkají podmínek, za kterých mají humanitární nevládní organizace provádět záchrannou činnost osob nacházejících se v tísní nebo nebezpečí na moři. V této souvislosti předkládající soud zejména zdůrazňuje, že žádá o projednání věci ve zrychleném řízení, aby od Soudního dvora získal odpovědi ve lhůtě, která mu umožní rozhodnout o sporech v původních řízeních před začátkem léta 2021, které je ročním obdobím, do něhož, jak ukazují zkušenosti, se obvykle soustřeďují operace k záchraně osob v tísní nebo v ohrožení, které musí být prováděny ve Středozemním moři.
- 26 Jak však vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, okolnost, že vnitrostátní spor má naléhavou povahu a příslušný soud musí učinit vše pro zajištění jeho rychlého vyřešení, sama o sobě neodůvodňuje, aby příslušná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce byla Soudním dvorem projednána ve zrychleném řízení stanoveném v článku 105 jednacího řádu (usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 31. července 2017, Mobit, C-350/17 a C-351/17, nezveřejněné, EU:C:2017:626, bod 6, jakož i ze dne 29. listopadu 2017, Bosworth a Hurley, C-603/17, nezveřejněné, EU:C:2017:933, bod 9).

- 27 Toto řízení se totiž jak svým předmětem, tak podmínkami provedení odlišuje od řízení o předběžných opatřeních upraveného v člancích 160 až 166 a 190 jednacího řádu pro přímé žaloby a opravné prostředky (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 7. dubna 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, nezveřejněné, EU:C:2016:232, bod 18, a ze dne 11. října 2017, Komise v. Polsko, C-441/17, nezveřejněné, EU:C:2017:794, bod 15), nebo řízení použitelného před předkládajícím soudem, které je zmíněno v bodě 20 tohoto usnesení.
- 28 Zrychlené řízení upravené v článku 105 jednacího řádu má konkrétně za cíl umožnit Soudnímu dvoru vydat v krátké lhůtě rozhodnutí ve věci samé o žádosti o předběžné otázce, která mu byla předložena, a nikoli posoudit nezbytnost přijetí předběžných opatření do doby, než bude takové rozhodnutí vydáno.
- 29 Kromě toho na rozdíl od řízení o předběžných opatřeních uvedených v bodě 27 tohoto usnesení neumožňuje zrychlené řízení Soudnímu dvoru, aby neprodleně a v případě potřeby prozatímně rozhodl o otázkách, které mu byly položeny, ale vyžaduje od něj, aby nejprve zajistil dodržení práva na předložení písemných vyjádření, které čl. 105 odst. 3 jednacího řádu přiznává stranám sporu v původním řízení a dalším zúčastněným uvedeným v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, k nimž patří členské státy, které podle čl. 38 odst. 4 tohoto jednacího řádu mohou předložit vyjádření v jejich úředním jazyce. Ke lhůtám, jež souvisejí s dodržáním tohoto požadavku, se přidávají zejména lhůty pro překlad žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce do jednotlivých úředních jazyků Unie, pro překlad podání písemných vyjádření členskými státy do jednacího jazyka a poté překlad rozhodnutí Soudního dvora pro účely jeho vyhlášení.
- 30 S ohledem na tyto požadavky a datum, kdy předkládající soud podal žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, se přitom nezdá, že by Soudní dvůr mohl, a to ani při projednání předložených věcí ve zrychleném řízení, vydat rozhodnutí o těchto věcech ve lhůtě, která bude splňovat požadavek na řádný výkon spravedlnosti a umožní předkládajícímu soudu rozhodnout o sporech v původních řízeních před začátkem léta 2021, jak tento předkládající soud uvedl, že bude muset učinit z důvodů uvedených v bodech 19 a 25 tohoto usnesení.
- 31 Z toho vyplývá, že využitím takového řízení nelze každopádně dosáhnout cíle uvedeného v předchozím bodě tohoto usnesení, takže toto řízení nepřináší v těchto věcech užitečný účinek (obdobně viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 20. prosince 2017, de Diego Porras, C-619/17, nezveřejněné, EU:C:2017:1025, bod 25). Okolnosti projednávané věci tedy neodůvodňují, aby se Soudní dvůr odchýlil od obecně použitelných ustanovení svého jednacího řádu, v projednávané věci, na základě čl. 105 odst. 1 tohoto jednacího řádu.
- 32 Soudní dvůr však již rozhodl, že každý vnitrostátní soud, kterému byl předložen spor řídicí se unijním právem, musí mít pravomoc nařídit předběžná opatření umožňující zaručit plnou účinnost rozhodnutí, které má být přijato, o existenci práv dovolávaných na základě tohoto práva, a případně vyloučit použití pravidel vnitrostátního práva, která by této pravomoci bránila. Je tomu tak *a fortiori* v případě, že příslušný vnitrostátní soud rozhodne přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžné otázky, jelikož taková předběžná opatření se mohou ukázat vhodnými k zajištění užitečného účinku systému žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce upraveného v článku 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. června 1990, Factortame a další, C-213/89, EU:C:1990:257, body 21 až 23).
- 33 Je tedy v první řadě na vnitrostátním soudu, jemuž byl předložen spor, který má naléhavý charakter, jenž může nejlépe posoudit konkrétní problémy pro účastníky řízení a který považuje za nezbytné položit Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se výkladu unijního práva, aby před tím, než Soudní dvůr vydá rozhodnutí, přijal veškerá předběžná opatření, která jsou vhodná k zajištění plné účinnosti rozhodnutí, které má sám vydat (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 10. dubna 2018, Gómez del Moral Guasch, C-125/18, nezveřejněné, EU:C:2018:253, bod 15 a citovaná judikatura).

- 34 V projednávané věci musí tedy předkládající soud, jak uvedl v žádostech o rozhodnutí o předběžné otázce, které jsou shrnuty v bodě 20 tohoto usnesení, rozhodnout, zda jsou předběžná opatření vhodná k zajištění plné účinnosti rozhodnutí, jež má vydat, a případně určit opatření, která mají být přijata.
- 35 Soudní dvůr rozhodne o předložených věcech přednostně podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu s ohledem na zvláštní okolnosti těchto věcí, které vyplývají z informací předkládajícího soudu shrnutých v bodech 16 až 19 tohoto usnesení.
- 36 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba dospět k závěru, že žádostem předkládajícího soudu, aby byly projednávané věci projednány ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu, nelze vyhovět.

Z těchto důvodů předseda Soudního dvora rozhodl takto:

Žádosti Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (regionální správní soud pro Sicílii, Itálie), aby spojené věci C-14/21 a C-15/21 byly projednány ve zrychleném řízení podle článku 105 jednacího řádu Soudního dvora, se zamítají.

Podpisy.